

Dr Dušan Janjić

Srbije pred rastankom od Miloševića

U Srbiji su učestali politički zahtevi i pozivi Slobodanu Miloševiću da podnese ostavku odnosno da napusti politički život.

Medju onima koji upućuju ovaj zahtev isperednjačio je, još tokom NATO bombardovanja, dr Vuk Obradović, predsednik Socijaldemokratije. Bivši general JNA je u svom, naposlatom ali polujavno obznanjenom, pismu Slobodanu Miloševića, ovoga pozvao da podnese ostavku. U pismu traži da to On učini zbog pogrešne i pogubne politike koja je dovela i do rata i sveopšteg stradanja naroda. Potom, iz inostranstva, oglasio se dr Zoran Djindjić, predsednik Demokratske stranke, sa sličnim zahtevom. Milan Panić je ovom zahtevu dodao i "argument" da je Milošević "lud čovek" i da mu, zato, mesto nije u javnom životu.

Oglasio se i Sveti sinod Srpske pravoslavne Crkve koji je, pre svega zbog "gubitka Kosova", ali i drugih pogubnih posledica Miloševićeve politike zatražio njegovo povlačenje.

Sa svoje strane Savez demokratskih stranaka Srbije (koji čine Savez vojvodjanskih Madjara, Reformska demokratska stranka Vojvodine, Liga Socijaldemokrata Vojvodine, Koalicija [umadija i koalcija za Sandžak) najvaili su prikupljanje poptisa gradjana za smenu Miloševića.

Ovakvi pozivu i najave akcija za smenjivanje Miloševića značajni su sami po sebi. Oni svedoče o, prvo, slabljenju Miloševićevog uticaja, i, drugo, o snažnom odjeku optužnice Haškog Tribunala i čvrstog, a zasada i jedinstvenog stava SAD, EU i drugih zemlja koje saradjaju sa SAD, EU i NATO da u Srbiju neće doći ništa od potrebnih sredstava i pomoći dok "vlast u Beogradu ne počne da se vlada po demokratskim principima". To su mnogi, ovde i u medjunarodnoj zajednici, shvatili kao: Dok je Milošević na vlasti!

Ovakvi stavovi, pre svega zahtev Svetog sinoda, sigurno imaju snažan moralni, politički i propagandni uticaj. Zapavo, oni ubrzavaju sazrevanje svesti gradjana Srbije o tome da je Miloševićeva politika problem, da se s njom nemože postići mir, obnova, razvoj i saradanja sa suesedima i sa medjunarodnmom zajednicu. Da je posle Miloševića moguć

bolji život. Zapravo, da je njegov odlazak s vlasti jedan od značajnijih pretpostavki mirnog i boljeg života. Da je to neophodno za preživljavanje građaninjanja kao i za opstanak SRJ i Srbije kao državnih zajednica.

Bilo bi pogrešno ako bi se zanemario politički uticaj zahteva za neophodnim promenama bilo kroz uspostavljanje privremenih vlada koje bi pripremile demokratske i od strane OEBS-a kontrolisane izbore (SPO, ND, GSS, Jugoslovenska akcija nevladinih organizacija i sindikat "Nezavisnost"). ^ak bi se moglo reći da ovi zahtevi imaju snažniji uticaj na građane jer im ukazuju na put izvesne promene i uliva im nadu da bi se mogla sprečiti da borba za vlast preraste u sveopšti pa i oružani obračun građaninjanja. Inače, u Srbiji je, kao "Zli glasnik" sve učestalija tvrdnja: "Ovo neće proći bez krvi!".

Obračanja Miloševiću da podnese ostavku imaju još jedan problem: indirektno priznaju legitimnost Miloševićeve vlasti i izražavaju jednu vrstu opsednutosti Miloševićem. Zapravo, ona nameću da se odgovor na pitanje: Ko posle njega, traži u "otkrivanje" i "dovedjenja na vlast" nove "harizmatične ličnosti".

Ne bi trebalo ispuštati iz vida da je od Dejtonskog sporazuma, kradje na lokalnim i predsedničkim izborima, pobede Mila Djukanovića i koalicije "Da živimo u bolje" u Crnoj Gori i nepriznavanja ove pobede od strane Miloševića, gubljenja kontrole nad srpsko - albanskim odnosima i pribegavanja nasilju i etničkom čišćenju kao načina rešavanja problema Kosova, Miloševića vlast izgubila svaki legitimitet. Kako bilo da bilo, politički i socijalni prostor za održanje Miloševićeve vlasti izuzetno je sužen.

Izvesno je: Miloševićeva era je završena! Milošević mora da sidje sa vlasti. Milošević i njegova vladavina su sam vrh upaljenog čira. Otuda je i otvoreno pitanje hirurga, hiruških postupaka i, naravno, mera dezinfekcije koje bi trebalo izvesti. Zaiosta je izuzetno važno pitanje "tehnologije" okončanja Miloševićeve vlasti. Odgovora na ovo pitanje može da optereti budućnost Srbije i regiona.

Sam Milošević, ako je suditi po Milutinovićevoj uredbi po kojoj se ne uvažavaju ostavke [ešeljevih ministara u republičkoj vladi, za sada, ne namerava da išta menja. I dalje se simulira politički život i pravna procedura. U stvari, od javnosti se skriva da je Marjanovićeve vlada

manjinska vlada ili da na Kosovu više nefunkcionišu organi republičke vlasti. Iza toga se nastavlja politika: Zavadi pa vladaj! S toga nije isključeno da se, posle izvesnog vremena, uvaži [ešeljevska "trik ostavka", a da se učešće u vlasti ponudi Draškoviću. Drašković bi, u međuvremeno, podržan Novom demopokratijom, trebalo žestoko da napada svoga kuma - [ešelja. Nije isključeno da će se zaigrati i na pojačavanje sukoba sa Djukanovićem i Crnom Gorom, čak i na zaoštavanje srpsko, crnogorsko - mulsimanskih (bošnjačkih) odnosa na Sandžaku kao i srpsko - madjarskih odnosa u Vojvodini.

Izvesno je da ovakva igra može lako da izmakne kontorli i da završi u krvavom raspletu. Medjutim, za razvoj demokratije i stabilnosti Srbije važno je da se, ponovo, ne dogode narod, a ni "Slobo posle Slobe". Time se ojačava argumentacija za drugi put.

Drugi put je kombinacije sukobljavanja i kooperativnosti. Na ovom putu mogle bi se pojaviti i privremene vlade i generalni izbori. Naravno, ovaj put može da se otvori samo ako se i Miloševiću samom, možda po modelu Pinoče, obezbedi neka vrsta "unutrašnje suverenosti". Ko zna, možda i Srbija dobije doživotnog senatora, koga niko ne hapsi dok je u Srbiji, koji ne sme da putuje u Prištinu, u Podgoricu, a pogotovo ne u London.

Izvesno je da, u neposrednoj budućnosti, mora da se razreši pitanje organizacije i nosilaca vlasti u Srbiji i SR Jugoslaviji. Kako je ovo pitanje vezano i za pitanje političke uloge pa i ličnog opstanaka Miloševića, tako je ono komplikovanije i delikatnije.

Kao nigde u savremenom svetu, danas, u Srbiji se potvrđuje istina iskazana u francuskoj buržoaskoj revoluciji: Teško državi koja liči na jednog čoveka!

No, izvesno je i da će tom "Jednom čoveku" biti sve teže i teže.